

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Libora Duľu a JUDr. Ing. Antona Jakubíka v trestnej veci obvineného **R. K.**, pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. v znení účinnom pred 1. januárom 2006 a iné, na neverejnom zasadnutí 26. februára 2013 v Bratislave o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. marca 2012, sp. zn. 2 To 8/2012, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného **R. K.** sa **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline (ďalej len krajský súd) podľa § 258 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku v znení účinnom pred 1. januárom 2006 (ďalej len Tr. por.) zrušil rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len okresný súd) z 28. októbra 2011, sp. zn. 9 T 117/2010, a podľa § 259 ods. 3 Tr. por. obžalovaného **R. K.** uznal vinného, že

1/ dňa 22.6.2003 okolo 04.00 hod. viedol bez vodičského oprávnenia osobné motorové vozidlo značky Opel Kadett Combi, ev. č. C., ktorého hodnota bola 85.000,- Sk (2.821,48 Eur) bez súhlasu vlastníkov vozidla – manželov **M. K.**, nar. X. a **I. K.**, nar. X. a ktoré vozidlo zobral dňa 21.6.2003 vo večerných hodinách z dvora rodinného domu č. X. v obci S., po ceste II/520 z obce S. do obce N., okres Č., kde v km 14,200 v neprimeranej rýchlosti po prejení miernej pravotočivej zákruty predchádzal a zaradzoval sa do pravého jazdného pruhu pred idúce vozidlo zn. Škoda Favorit, ev. č. C., ktoré viedol **J. C.**, pričom vodič **R. K.** nedodrжал bezpečný odstup pri zaradovaní sa pred vozidlo Škoda Favorit a narazil pravou časťou zadného nárazníka vozidla Opel do ľavého predného blatníka vozidla

Škoda, v dôsledku čoho vozidlo Škoda Favorit zišlo cez pravú krajinu mimo vozovku, kde narazilo do stromu a rozlomilo sa na dve časti, pričom vodič Škody Favorit J. C. a jeho spolujazdec vpredu M. A., nar. X. utrpeli zranenia, ktorým na mieste podľahli a ďalší spolujazdci, sediaci na zadných sedadlách vozidla Škoda, utrpeli tieto zranenia:

- P. C., nar. X., otras mozgu ľahšieho stupňa, zlomeninu očné, zlomeninu vonkajšieho členka, pomliaždenie tváre s dobou liečenia do 22.7.2003, t. j. 30 dní,

- M. C., nar. X., zlomeniny stehenných kostí obojstranne s posunom kostných úlomkov, zlomeninu ihlice v oblasti vonkajšieho členka vpravo, tržnú ranu v oblasti koreňa nosa vľavo v dĺžke 1 cm, pomliaždenie lebky v čelovej oblasti obojstranne s dobou liečenia do 13.10.2003, t. j. 113 dní,

- M. P., nar. X., otras mozgu ľahšieho stupňa, pomliaždenie a tržnú ranu ľavého chodidla, tržnú ranu v temennej oblasti hlavy, podkožný krvný výron na hlave vpravo, úrazové posunutie stavca V. driekového dopredu bez neurologických výpadkov na periférii, s dobou liečenia do 22.9.2003, t. j. 93 dní,

a poškodením vozidla Škoda Favorit vznikla majiteľke E. C., nar. X., škoda vo výške 2.987,45 Eur, pričom po dopravnej nehode dňa 22.6.2003 o 6.39 hod. bolo policajtmí OO PZ Krásno nad Kysucou v dychu obžalovaného namerané množstvo alkoholu v objeme 0,47 mg/l a v ten istý deň o 8.11 hod. v objeme 0,37 mg/l a takým konaním obžalovaný ako vodič porušil ustanovenie § 4 ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. b), § 14 ods. 3, § 15 ods. 1, § 68 ods. 1 zákona č. 315/1996 Z. Z. v aktuálnom znení, pričom po dopravnej nehode s vozidlom Opel bez vážneho dôvodu nezastavil a neprivolal ani neposkytol potrebnú pomoc osobám, ktoré pri tejto dopravnej nehode utrpeli ujmu na zdraví, ale s vozidlom Opel pokračoval ďalej v jazde smerom do obce N..

2/ dňa 22.2.2004 okolo 09.30 hod. prišiel do oploteného dvora pri rodinnom dome č. X. v obci S., kde bývala manželka jeho brata M. K., nar. X., začal búchať na zamknuté vchodové dvere rodinného domu a tak sa domáhať vstupu do domu, pričom keď mu M. K. odmietla otvoriť s tým, že u nej nemá čo robiť, tak jej cez zamknuté dvere vulgárne nadával a vyhrážal sa jej, že keď ju stretne na ceste, tak ju dokope, doláme a nakoniec ju zabije s tým, že mu to ani polícia nedokáže, čím u M. K. vzbudil dôvodnú obavu,

čím spáchal,

v bode 1/

- trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1, 3 Tr. zák., účinného do 31.12.2005,
- trestný čin neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 249a ods. 1,2 Tr. zák., účinného do 31.12.2005,
- trestný čin neposkytnutia pomoci podľa § 208 Tr. zák., účinného do 31.12.2005,
- trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 201 písm. d) Tr. zák., účinného do 31.12.2005

v bode 2/

trestný čin násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1 Tr. zák., účinného do 31.12.2005.

Obžalovanému K. uložil krajský súd podľa § 224 ods. 3, § 35 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom pred 1. januárom 2006 úhrnný trest odňatia slobody v trvaní osem rokov, na výkon ktorého ho zaradil podľa § 39a ods. 2 písm. a/ Tr. zák. do prvej nápravno-výchovnej skupiny. Zároveň uložil obžalovanému podľa § 49 ods. 1 Tr. zák. trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel na desať rokov a rozhodol o náhrade škody voči poškodeným sčasti aj ich odkázaní vo veciach o občiansko-právnych veciach.

Proti rozsudku podal dovolanie obvinený písomným podaním obhajcu doručeným okresnému súdu 22. októbra 2012.

Ako právny dôvod dovolania označil dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, f/, g/ a i/ Tr. por. v znení účinnom od 1. januára 2006.

Vecne (§ 374 ods. 1 Tr. por.) vyjadril dovolacie námietky (obsahovo) nasledovne:

Veľká časť námietok sa týka hodnotenia dôkazov a dostatočného nepreskúmania obrany obvineného a v rámci toho najmä nepribratia Ústavu súdneho inžinierstva na podanie „kontrolného“ znaleckého posudku oproti dvom v konaní podaným znaleckým posudkom z odboru dopravy, nevypočutie svedka Ď., posúdenie výpovede poškodenej K. z prípravného konania ako dôveryhodnej napriek jej duševnému stavu, to isté pokiaľ ide o svedka T. vo vzťahu k jeho predchádzajúcim odsúdeniam.

Ďalšia skupina námietok sa týka tvrdených procesných pochybní súdu. Konkrétne v tom smere, že úkony vykonané pred vznesením obvinenia neboli zopakované a svedok Timek bol vypočutý bez prítomnosti obhajcu obvineného.

Skutok v bode 1/ obžaloby bol súdom prvého stupňa rozdelený na dva samostatné skutky, čo však reparoval už odvolací súd, keď rozsudok okresného súdu zrušil a sám rozhodol o dotknutom skutkovom deji ako o jednom skutku.

Obvinenému nebolo na hlavnom pojednávaní umožnené osobne klásť otázky vypočúvaním svedkom.

Osobitne je vyjadrená dovolacia námietka v tomto znení :

„Pokiaľ ide o skutok 1, súd nebral do úvahy to, že nebol daný súhlas poškodených na trestné stíhanie obžalovaného podľa § 15b Tr. zák. účinného do 31.12.2005. Ak nie je v takomto prípade súhlas poškodeného, nejedná sa o protiprávne konanie. Odvolací súd sa zaoberal touto otázkou asi v tom zmysle, že nebral do úvahy túto námietku preto, lebo podľa jeho názoru ide o predmet BSM a teda súhlas na užívanie motorového vozidla mi nemohol dať len jeden z manželov, v tomto prípade môj brat I. K., ale takýto súhlas mi mala dať aj manželka môjho brata, teda moja švagriná M. K..

V tejto súvislosti výslovne zdôrazňujem, že môj brat I. K. mi dal súhlas na používanie motorového vozidla, pričom som mal súhlas aj od M. K., ktorá o tomto vedela a videla, že auto používam a nenamietala to, to znamená, že som mal prinajmenšom jej konkludentný súhlas. Tento v danej situácii vzhľadom na naše vzťahy, ktoré som mal s bratom a jeho manželkou, bol úplne jednoznačný a postačujúci. Preto mal orgán činný v trestnom konaní – vyšetrovateľ PZ aplikovať § 15b/ Tr. zák. účinného do 31.12.2005. Bez tohto súhlasu k stíhaniu som vôbec nemal byť trestne stíhaný.“

Dovolateľ namieta aj neprimeranosť uloženého trestu, a to aj vzhľadom na dĺžku konania a okolnosti týkajúce sa jeho osoby.

Na základe uvedeného navrhol obvinený napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Dolný Kubín navrhol dovolanie ako nedôvodné v celom rozsahu odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) vec predbežne preskúmal podľa § 378 Tr. por. a zistil, že nie je dôvod na odmietnutie dovolania z dôvodov uvedených v § 382 písm. a/, b/, alebo d/ až f/ Tr. por. Zároveň však už pri predbežnom prieskume zistil, že je zrejmé, že nie sú splnené uplatňované dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Tr. por.

Ustanovenie použité dovolateľom ako právny dôvod dovolania, teda § 371 ods. 1 Tr. por. v príslušných častiach znie:

Dovolanie možno podať, ak

- c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,
- f) trestné stíhanie bolo vykonané bez súhlasu poškodeného, hoci jeho súhlas sa podľa zákona vyžaduje,
- g) rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom,
- i) rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Najvyšší súd hodnotil vecné dovolacie námietky bez ohľadu na ich označenie podľa jednotlivých písmen ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolateľom (k tomu pozri rozhodnutie publikované v zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 120 čiastka 6/2012). Podmienka skoršieho uplatnenia dotknutých okolností v konaní uvedená v § 371 ods. 4 veta prvá Trestného poriadku je na účel možnosti použitia dôvodov dovolania zodpovedajúcich tomuto ustanoveniu splnená.

Ku skupine námietok zameraných na nesprávnosť hodnotenia dôkazov vrátane nevykonania ďalších navrhovaných dôkazov, a teda v konečnom dôsledku smerujúcich proti skutkovým zisteniam napadnutého rozhodnutia je potrebné uviesť, že správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže dovolací súd skúmať a meniť (§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku). Také námietky teda nie sú uplatniteľné v dovolacom konaní, na rozdiel od konania odvolacieho. To platí aj vo vzťahu ku dôkazným návrhom (výsluch svedka Ď., znalecký

posudok Ústavu súdneho inžinierstva), ktoré neboli súdom akceptované, keď bolo na hlavnom pojednávaní 28. októbra 2011 podľa § 216 ods. 1 Tr. por. rozhodnuté, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (k tomu pozri rozhodnutie 7, publikované v zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky čiastka 1/2011).

Do tejto kategórie predmetu námietok spadá i hodnotenie výpovede svedkyne - poškodenej M. K., pričom z hľadiska jej psychickej spôsobilosti reprodukovať prežité udalosti sa súd prvého stupňa zaoberal príslušnými podkladovými lekárskymi správami, ako je to uvedené na čl. 9 ods. 2 rozsudku okresného súdu. Autonómia hodnotenia dôkazov konajúcimi súdmi oproti dovolaciemu prieskumu sa potom týka i výpovede svedka T..

Čo sa týka tvrdených procesných pochybení, tu platí nasledovné:

Otázkou opakovania skorších úkonov prípravného konania po vznesení obvinenia sa zaoberal okresný súd (č.l. 4 ods. 5 až 7 a čl. 5 ods. 1 jeho rozsudku) aj krajský súd (č.l. 15 ods. 5, čl. 16 ods. 1 jeho rozsudku), a to v súlade so zákonom a zásadou kontradiktórnosti v kontexte Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Konajúcimi súdmi popísaným spôsobom bolo možné dôkazne porovnávať pri výsluchu svedkov na hlavnom pojednávaní aj ich výsluchy z prípravného konania pred vznesením obvinenia a tak ich inkorporovať medzi podklady meritórneho rozhodnutia.

Iná situácia nastáva u dovolaními dotknutého svedka T., ktorého výpoveď z prípravného konania bola na hlavnom pojednávaní 27. apríla 2011 prečítaná podľa § 211 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, keďže zomrel 6. mája 2010. Taká náhrada výsluchu svedka v konaní pred súdom bola možná, keďže o výsluchu v prípravnom konaní bol obhajca obvineného upovedomený, čo generálne potvrdil pri oboznamovaní sa s vyšetrovacím spisom 28. septembra 2004 (pri dôkaznom použití výsluchu bola teda splnená požiadavka prístupu obhajoby k účasti na úkone).

Rozdelenie skutku v bode 1 obžaloby na dva skutky súdom prvého stupňa reparaoval vlastným meritórnym rozhodnutím odvolací súd a samotné dovolanie potom (obsahovo) poníma túto otázku ako neaktuálnu.

Najvyšší súd rovnako ako predtým odvolací súd podľa obsahu zápisníc o hlavnom pojednávaní nezistil dovolaním tvrdené obmedzenia obžalovaného pri vykonávaní dôkazov, ako znemožnenie mu klásť otázky svedkom. V toto smere platia údaje uvedené v dotknutých zápisniciach, teda verejných listinách, keďže nebol preukázaný opak.

Opačný princíp, teda potreba preukázania uvádzaných okolností platí pre súkromnú listinu, ktorou je čestné prehlásenie M. K. a M. K. zo 4. mája 2009, z hľadiska naposledy menovanej formulované ako späťvzatie trestného oznámenia. Taký úkon je v jeho doslovnom vyjadrení procesne irelevantný, mohol by však mať podľa jeho obsahu (za určitých okolností) iné procesné účinky, ako je uvedené ďalej. Prvostupňový i dovolací súd však nepreukázanie skutočného prejavu vôle poškodenej, formálne deklarovaného v prehlásení, správne vyhodnotili (č.l. 18 ods. 2 rozsudku krajského súdu). Toto hodnotenie má oporu aj v obsahu výsluchu poškodenej na hlavnom pojednávaní 28. októbra 2011, keď bez právneho dôvodu odmietla vo veci vypovedať (nakoľko je chorá) a ďalej sa odmietla k takto nastalej situácii vyjadrovať.

S tým súvisí dovolacia námietka, formulovaná tak, že nebol daný súhlas poškodených na trestné stíhanie obžalovaného podľa § 15b Trestného zákona v znení účinnom pred 1. januárom 2006, čo sa v konkrétnych súvislostiach má týkať súhlasu na použitie predmetného motorového vozidla obvineným.

Táto námietka, viažuca sa na označené hmotnoprávne ustanovenie (súhlas poškodeného podľa § 15 b Trestného zákona v znení účinnom pred 1. januárom 2006), nie je vo vykonávanom dovolacom prieskume uplatniteľná, a to z už uvedeného dôvodu viazanosti dovolacieho súdu správnosťou a úplnosťou zisteného skutku.

Ak totiž rozsudok krajského súdu u skutku v bode 1 konštatuje, že súhlas vlastníkov vozidla nebol daný, nemôže dovolací súd správnosť príslušného skutkového zistenia skúmať ani meniť.

Je potrebné dodať, že ak by taký súhlas bol daný, neboli by ani naplnené znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 249 a Trestného zákona v znení účinnom v čase činu (nešlo by o „zmocnenie sa“ cudzieho motorového vozidla). Na absenciu trestnosti konania páchatel'a by teda nebolo potrebné dodatkovy aplikovať ustanovenie o súhlase

poškodeného ako o okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu (jeho účinky nastávajú iba vtedy, ak sú zákonné znaky trestného činu naplnené).

Z hľadiska rozsudkom konštatovaného nedostatku súhlasu (vlastníkov) na použitie vozidla obžalovaným by potom bolo dokonca nepodstatné, či vozidlo vlastnícky patrilo do bezpodielového spoluvlastníctva manželov K., alebo bolo vo výlučnom vlastníctve len niektorého z nich (tu ide o otázku právnú, nie skutkovú), keďže skutkovo sa uzavrelo, že súhlas nedala žiadna z oboch dotknutých osôb (manželov). V už uvedenom čestnom prehlásení však obaja deklarujú, že sú spolumajiteľmi dotknutého vozidla. Odlišné tvrdenia uvedené v rámci svedeckej výpovede I. K. vyhodnotili aj konajúce súdy ako účelové, smerujúce ku dekriminalizácii konania obžalovaného. Je teda potrebné vychádzať z okolnosti spoluvlastníctva k vozidlu.

V nadväznosti na uvedené je potom aktuálnou otázkou použite procesného inštitútu súhlasu poškodeného s trestným stíhaním podľa § 163a Tr. por. (v znení účinnom pred 1. januárom 2006), ktorý je spojený aj s kvalifikáciou (okrem iných) podľa § 249a Trestného zákona v znení, použitom napadnutým rozsudkom (toto ustanovenie však nebráni stíhaniu dotknutej osoby pre predmetný skutok, kvalifikovaný ako iný jednočinne sa zbiehajúci trestný čin, resp. činy).

Príslušná kvalifikácia by musela byť vypustená, len ak by bol potrebný súhlas všetkých (oboch) poškodených (ako spoluvlastníkov) a oboma by nebol daný alebo by bol vzatý späť.

V zmysle § 163a Tr. por. by teda obaja poškodení museli byť v postavení, ktoré je vo vzťahu k obvinenému v čase trestného stíhania podraditeľné pod ustanovenie § 100 ods. 2 Tr. por.

M. K. ako manželka brata obvineného však do tejto kategórie osôb nepatrí, ako to správne vyhodnotil okresný súd v súvislosti s právom menovanej odmietnuť svedeckú výpoveď. Nejde v konkrétnom prípade o vymenovaný druh príbuzenstva ani o iný rodinný alebo obdobný pomer, ktorý by podmieňoval oprávnený pocit zdieľania ujmy obvineného poškodenou. Takému jej postoju zodpovedá i odôvodnenie z jej strany odmietnutia

vypovedať na hlavnom pojednávaní ako svedok (výslovne uviedla, že nie pre príbuzenstvo, ale pre chorobu).

Súhlas poškodenej teda nebol na trestné stíhanie obvineného potrebný a nebol ani procesne požadovaný (bez ohľadu na túto okolnosť, ako už bolo uvedené, čestné prehlásenie svedkyne by nebolo možné považovať za vážne odopretie súhlasu na trestné stíhanie, ak by taký súhlas potrebný bol). Tým sa stalo trestné stíhanie nezávislým od súhlasu druhého poškodeného.

Z uvedeného vyplýva, že je irelevantné neposkytnutie súhlasu na trestné stíhanie obvineného jeho bratom I. K., ktoré by na použitie právnej kvalifikácie činu (aj) podľa § 249 a Trestného zákona nič nezmenilo.

Čo sa týka uloženého trestu, jeho primeranosť nemôže dovolací súd skúmať. Ako dovolací dôvod je zákonom definované jedine uloženie trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo uloženie takého druhu trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa (§ 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

V súhrne uvedených okolností je zrejmé, že nie je splnený dôvod dovolania uvedený v § 371 ods. 1 písm. c), f), g) alebo i) Trestného poriadku (dôvody označené v dovolaní), ani iný dovolací dôvod. Preto najvyšší súd dovolanie obvineného odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, rozhodujúc na neverejnom zasadnutí, nariadenom podľa § 381 Trestného poriadku.

P o u č e n i e : Protí tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 26. februára 2013

JUDr. Peter K r a j č o v i č, v. r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Libor Duľa

Za správnosť vyhotovenia: Libuša Jánošíková